

לשכת הסטטיסטיקן הממשלתי

כ"ה באייר תשס"ד
16 במאי 2004

דבר הסטטיסטיקן הממשלתי

אני מתכבד להגיש לכם היום את "כללי האתיקה של הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה", אשר אומצו ע"י הנהלת הלשכה.

הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה, בדומה ללשכות אחרות בעולם, מייחסת חשיבות רבה לאיכות עבודתה ותוצריה. בתשתית האיכות הסטטיסטית נמצאות נורמות אתיות אחידות המבוססות על מקצועיות, הגינות ושקיפות.

המועצה הציבורית לסטטיסטיקה והאיגוד הישראלי לסטטיסטיקה אמצו לפני קרוב לעשרים שנה את "כללי האתיקה המקצועית לעוסקים בסטטיסטיקה". הכללים מבהירים את החובות המקצועיות של הסטטיסטיקאים כלפי החברה, כלפי המשתתף בפעולה הסטטיסטית, וכלפי המזמין ועמיתים למקצוע. בהכרתה בחשיבות כללי אתיקה מקצועיים, גיבשה הנהלת הלשכה מסמך דומה המותאם למעמדה הסטטוטורי.

במסגרת שבוע האיכות הלאומי אנו מבטאים את מחויבותנו לפעול על-פי כללי האתיקה על ידי פרסום הכללים והפצתם לכל עובדי הלשכה. בקיום הדרך המותווית בכללים אלה נבטיח, כי הלשכה תמלא את תפקידיה ומחויבויותיה כלפי החברה והמדינה.

אני קורא לכולנו לאמץ את הכללים ולנהוג לפיהם בעבודתנו השוטפת.

בברכה,

פרופ' שלמה יצחקי

כללי אתיקה
של הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה

אייר תשס"ד, מאי 2004

כללי אתיקה של הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה¹

1. מבוא

כללים אלה מבוססים על ההבנה שתפקידה של הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה (להלן - הלשכה) הוא לאסוף, לעבד ולפרסם מידע סטטיסטי על האוכלוסייה, החברה, הכלכלה ותחומים אחרים בישראל, וכי הלשכה פועלת מכוח פקודת הסטטיסטיקה [נוסח חדש], התשל"ב-1972 (להלן – פקודת הסטטיסטיקה).

הלשכה מנהלת את פעילותה בצורה מדעית, הגונה ושקופה, ומונחית על ידי העיקרון של העמדת התוצאות של הפעולות הסטטיסטיות שלה לרשות הציבור.

הכללים קובעים נורמות בסיסיות שלפיהן פועלת הלשכה בעבודתה המקצועית, תוך ציון חובות ונורמות התנהגות מכוח הדין.

מטרתם העיקרית היא לתאר את היחסים הראויים בין הלשכה לבין אלה שאיתם היא נמצאת בקשר במהלך ביצוע מחקר, סקר, מפקד, או עבודה סטטיסטית אחרת (להלן - פעולה סטטיסטית) ובהפצת תוצאותיהם.

במיוחד מתרכזים הכללים בחובותיה של הלשכה כלפי החברה, המשתתף בפעולה סטטיסטית, מזמין הפעולה ועמיתים למקצוע.

2. חובות כלליות

2.1 רמה מקצועית
הלשכה תשמור על רמה מקצועית נאותה ותבצע את עבודתה ביושר וללא משוא פנים, תוך הישענות על עקרונות מדעיים.

2.2 אמון הציבור
הלשכה תהיה מודעת לכך שהיא תלויה באמון הציבור וכי עבודתה עלולה לפגוע בצנעת הפרט. על כן תפעל על מנת לקיים ולקדם את אמון הציבור במקצוע.

2.3 תרומת הסטטיסטיקה
הלשכה תשאף להביא לתודעת הציבור הרחב את תרומתה של הפעולה הסטטיסטית וממצאיה.

2.4 ציטוט מקורות מידע
הלשכה תדווח באופן מלא ומדויק על כל פעולה סטטיסטית קודמת אשר שימשה אותה בעבודתה. בכלל זה מקורות מידע, נתונים, מושגים ושיטות.

¹ מסמך זה מבוסס על "כללי אתיקה מקצועית לעוסקים בסטטיסטיקה" אשר אומץ על ידי המועצה הציבורית לסטטיסטיקה ועל ידי האיגוד הישראלי לסטטיסטיקה. עיקר ההתאמות שנערכו במסמך זה קשורות למעמדה הסטטוטורי של הלשכה מכוח פקודת הסטטיסטיקה.

3. חובות כלפי החברה

- 3.1 הטיה והטעיה
- א. הלשכה לא תשתמש ולא תסייע לשימוש בשיטות שיש בהן כדי להביא לתוצאות מטעות או מסולפות או להטיה של ממצאים על ידי הבלטתם או הבלעתם.
- ב. הלשכה לא תמסור מידע מוטה ו/או מטעה אודות פעולה סטטיסטית.
- ג. הלשכה תפעל נגד מתן פירוש מוטה ו/או מטעה של ממצאיה על ידי כל גורם אחר.
- 3.2 פרסום ממצאים
- הלשכה תביא את ממצאיה לידיעת הציבור בצורה מקיפה ומהימנה.
- 3.3 מידע לציבור
- מסירת ממצאים סטטיסטיים לציבור תלווה בהסברים הדרושים כדי לאפשר לציבור להעריך נכון את מהימנותם. במחקר דגימה תפרט הלשכה את האוכלוסייה, שיטת הדגימה, גודל המדגם, שיעור אי-ההשבה, צורת הריאיון וכל דבר אחר אשר יכול להשפיע על מהימנות הממצאים. כמו כן תביא הלשכה לידיעת הציבור אם מדובר בממצאים ישירים, בפירוש של ממצאים, או בתחזיות המבוססות עליהם.

4. חובות כלפי ה"משתתף" (המשיב ו/או פרט אחר שעליו נאסף המידע)

- 4.1 צנעת הפרט
- א. הלשכה תאסוף רק את המידע הרלוונטי למטרות הפעולה הסטטיסטית שהיא מבצעת.
- ב. במקרים שבהם הפעולה הסטטיסטית עלולה לפגוע בצנעת הפרט, תפעל הלשכה כדי שהפגיעה לא תהיה מעבר למידה הנדרשת.
- 4.2 מידע למשיב
- הלשכה תעמיד לרשות המשיב, לפי בקשתו, מידע על מטרת הפעולה הסטטיסטית, דרכי השמירה על סודיות המידע ומידע נוסף הנוגע לאותה פעולה.
- 4.3 הסכמה להשתתפות
- א. חלה על המשיב החובה להשתתף בפעולה הסטטיסטית על פי דין, תסביר הלשכה למשיב את החובה החוקית.
- ב. הלשכה לא תיצור רושם כאילו חלה על המשיב חובה להשתתף בפעולה כאשר אין חובה חוקית לכך.
- 4.4 שמירת סודיות
- הלשכה חייבת לשמור, בהתאם להוראות הדין, את סודיות המידע המגיע לרשותה מכוח פקודת הסטטיסטיקה.

5. חובות כלפי המזמין (כגון מממן או יוזם)

- 5.1 הגדרת תפקידים
הלשכה צריכה להגדיר במפורש ומראש עם המזמין את הזכויות והחובות של הצדדים.
- 5.2 סייגים לפרסום
הלשכה תסכם עם המזמין, מראש, את אופן הפרסום של ממצאי הפעולה הסטטיסטית.
- 5.3 איסור התניית תוצאות
הלשכה לא תקבל על עצמה לבצע פעולה סטטיסטית אשר תוצאותיה, כולן או מקצתן, הוכתבו מראש, או שיש בהן אלמנט של הטיה או הטעיה מכוונת.
- 5.4 ברירה בין שיטות
הלשכה תבהיר למזמין את הדרכים שבהן היא מוכנה לבצע את הפעולה הסטטיסטית ואת ההשלכות הנובעות מהחלופות.
- 5.5 גילוי נאות
הלשכה תמסור למזמין מידע אודות עצמה, שהוא רלוונטי לביצוע הפעולה הסטטיסטית, כולל מגבלות ידע, ניסיון וכישורים.

6. חובות כלפי עמיתים למקצוע

- 6.1 חשיפה בפני עמית
הלשכה תאפשר, לשם ביקורת מקצועית, עיון במידע הנוגע לשיטות עבודתה, במידה הדרושה ותוך שמירת הסודיות, על מנת לבחון כיצד הגיעה לממצאיה.
- 6.2 ניתוח משני
הלשכה תאפשר, בתנאים שייקבעו על ידה, לעשות שימוש בחומר שברשותה ובלבד שלא תיפגענה הזכויות של ה"משתתף" ושל המזמין וכן שמירת הסודיות.
- 6.3 הכללת העקרונות
א. הלשכה תפעל כדי שהעובדים בשמה, יחד איתה או עבודה בפעולה הסטטיסטית, יפעלו בהתאם לכללים אלה.
- ב. הלשכה תתחשב בכללי אתיקה של בעלי מקצוע אחרים העובדים איתה על אותה פעולה.